

GEBOEID

Het eerste bezoek. “Nu werd het spannend, en emotioneel. Hoe zou de confrontatie verlopen met mijn ouders? Wie kreeg ik te zien? Mijn hoofdgonsde ervan. Ik werd onrustig. En toen plots, toen sloeg mijn hart een toertje over. Mijn familie keek verward en zoekend om zich heen, tot ze me zagen wuiven. De daarop volgende momenten waren onbeschrijflijk. De kinderen vlogen in mijn armen. Ik voelde een volwassen hand over mijn rug wrijven, en dan door mijn haar. Het was mijn vader. Zo emotioneel kende ik hem niet. Hij leunde naar me toe en ik beantwoordde zijn gebaar met een gemeente knuffel, en met de woorden “papa, ik heb jaren gewacht op die knuffel van jou”. Hij kon alleen maar uitbrengen “ ‘k weet het...””.

A.

De Schuunschgreivers is de schrijfclub van de Brugse Poort. We staan open voor iedereen uit de wijde omgeving van onze wijk. Al wie graag schrijft en zich af en toe kan vrijmaken om met ons aan tafel te zitten, is welkom. Meestal is dat de tafel van De Vieze Gasten, soms komen we samen in de buurtbibliotheek en een zeldzame keer op café.

Op één van deze vergaderingen bedachten we dat gevangenis De Nieuwe Wandeling volgens ons ook bij de wijk hoort. Omdat de inwoners van de “Wandeling” niet zomaar naar onze tafel konden komen, hebben we onszelf maar uitgenodigd aan hun tafel. We werden door de gedetineerden en geïnterneerden bedolven onder de teksten, waarvan we een selectie hebben gebundeld, samen met de teksten waartoe de Wandeling ons inspireerde.

W.

Soms mis ik een schouder
waaraan ik me kan
optrekken.

Eén om uit te huilen.
Eén om van te houden.
Eén om vast te nemen.

Honderden keren was ik er voorbij gereden de laatste jaren. Een gevel die als een stukje oude burcht verstopt zit tussen de huizen.

Je ziet af en toe wachtende bezoekers aan de oude poort staan. “Raar volk”, denk je dan. Hier kom ik nooit terecht. Nu zit ik geboeid in een auto die wacht tot de metalen poort open gaat. Straks staan mijn ex-vriendin en familie hier ook op wacht tussen de mensen waarvan ik vroeger dacht “raar volk”.

Geboeid word ik het gebouw binnengebracht. Ik ben nog nooit van mijn vrijheid beroofd. Tenzij toen ik zes jaar was en men mij in een kolenkot had opgesloten.

Het is precies of mijn leven eindigt hier. Ik heb in 24 uur nog niet gegeten en ben bovendien verzwakt door de ondervraging en de schrik. Ik ben ook beschaamd tegenover de mensen die ik tegenkom aan de ingang en de griffie.

Door een lange gang en voorbij twee metalen deuren kom ik plots in een gebouw dat lijkt op het pantheon of de basiliek van Koekelberg. De architectuur lijkt honderden jaren oud, maar, daar kom ik later achter, blijkt in 1862 ontworpen te zijn door architect F. Derre. Nu sta ik voor een altaar achter glas van waaruit het hele gevangeniscomplex gecontroleerd wordt. Onvriendelijke mensen bevelen mij in een wachtcel te gaan zitten. De politie beweerde dat ik gezien het middaguur wel te eten zou krijgen in de gevangenis, maar dat is niet zo. Ik tik af en toe op het glas van de cel waarin ik

“Ik kon de slaap weer niet vatten. Bang om gebeten te worden door een kwalling in mijn hoofd.”

S.

afdeling. Precies een kennel met hokjes. Ik werd geplaatst in een quatro, een cel van vier. Bij drie rokende Albanezen die geen Nederlands praten en de Rai hebben opstaan op TV, met het volume op maximum. Hun stemmen zijn zo luid dat het lijkt alsof ze voortdurend ruzie maken. In alle mogelijke talen doen we ons best om elkaar te begrijpen.

Tegen de avond, wanneer het avondeten komt, klap ik in elkaar. Ik sterf bijna van de honger, maar kan niet meer eten. De rook, de honger en de stress eisen hun tol. Hyperventilerend word ik naar de infirmerie gebracht. Opnieuw via dat indrukwekkende centrum, dat me telkens opnieuw aan een kerk doet denken. En inderdaad, tot ongeveer dertig jaar geleden stond er daadwerkelijk een altaar en deed dit effectief ook dienst als kapel: een hoge open ruimte van het gelijkvloers tot de indrukwekkende koepel.

In het voor- en najaar, wanneer de zon laag zit, komt er een heel feeëriek atmosferisch licht binnen, helemaal in contrast met de ziel van dit gebouw. Toeval of niet, beleven we net een van de mooiste nazomerdagen. De laagstaande septemberzon werpt door de slecht gepoetste vensters een gesluierd licht, hier en daar is een zonneharpie te zien. Ik ervaar het als onwerelds en spookachtig, de slagschaduw van de tralies en dat speciale licht. Je zou het als mooi kunnen omschrijven, maar het beklemmende en vernietigende gevoel maakt dat onmogelijk.

Toen 's anderendaags deze lichtscène zich herhaalde, maakte ik een van de chefs attent op deze unieke beleving. Hij had er in zijn jarenlange loopbaan nog nooit op gelet.

A.

GEBOEID 4

“De nachten komen op me af als de donder na de bliksem. Het helse lawaai van gerommel, zo spookt het in mijn hoofd. Duizenden vragen en nog meer antwoorden. Het houdt niet meer op.”

S.

GEBOEID 5

“De geest is oneindig en kent geen grenzen.
Moest ze er hebben, verleg ik ze toch”

S.

GEBOEID 6

Je wordt rustig wakker, nog even genieten van de warmte onder het donsdeken. Dit is mijn systeem want ik zet de wekker vijftien minuten vroeger dan nodig en dus draai ik me op mijn andere zijde. Zalig! Het onafwendbare moment komt toch en met lichte tegenzin sla ik mijn dons open, een rilling kruipt over mijn ruggengraat en daarom is de eerste drang “ne goeien warmen douche”. Eénmaal verwarmd en verfrist richten onze gedachten zich tijdens het ontbijt naar de verdere dag. Eerst gaan werken, en dan vlug boodschappen maar wat hebben we nodig? Verdorie, toch wel vergeten om een lijst te maken. Dagdagelijkse dingen die geen speciale emotionele waarde hebben.

's Morgens bij het vertrekken naar het werk zegt men nog rap een vluchtige “Hey of hallo of goeiemorgen” tegen de burens die ook vertrekken naar hun eigen werkwereid.

“Ik mocht bellen met mijn drie kindjes. Niemand had hun verteld dat mama in de gevangenis zit. Mijn brief werd nog niet voorgelezen. Ik heb het hen zelf verteld. De oudste weende toen hij het hoorde. Hij vroeg of ik nu zo'n venster had met allemaal ijzer ervoor. En of ik wel een goed bed had. “Mama, zijt gij nu ook een beetje aan het wenen? Ik ga u zo missen”. Dit was het moeilijkste telefoontje in mijn leven. Ik stelde hen gerust: dat mama hier elke dag een lekker maal krijgt, en elke 2 dagen mag douchen. En op zondag is er film, en mama heeft ook al de bib kunnen bezoeken. Ik vertelde hen dat het niet is zoals op TV of zo. Mama is best wel in orde.”

A.

HET LEVEN ZOALS HET IS:

LEVEN EN OVERLEVEN IN DE GEVANGENIS

Zo heeft iedere mens zijn eigen rituelen en gewoonten die zonder dat we het beseffen slagaders zijn van ons bestaan.

Op een dag is er een punt in sommigen hun leven dat een duistere en verscheurende wending te weegbrengt, soms aangekondigd, soms uit het niks opduikend, maar plots wordt alles afgenomen, als met een mes uit ons bestaan gesneden en belandt men in een totaal kunstmatige wereld waar we als mens compleet naakt staan.

Het eerste contact is via de cipiers, eventueel één of meerdere lotgenoten op cel, en de stugge bureaucratistische leiding. Ons leven stopt, het is gedaan! “This is the end, my only friend the end”. Mede met dank aan Hollywood (Redemption, Last castle, Escape from Alcatraz) vrezen we voor ons laatste restje morele waarde die onze hersenen herbergen.

Angst, schaamte, woede, ongelooft, wantrouwen, walging, hoop en wanhoop, verlangen en zelfs onverschilligheid. Dit is slechts een fractie aan emoties

die dagelijks onze zenuwen teisteren.

's Morgens geen zalig wachten meer onder het donsdeken maar in plaats daarvan het koude geluid van de sleutel die gevoelloos in het sleutelgat aan de buitenkant wordt gestoken, gevolgd door het “koffie- en vuilbakmoment”. Compleet onwennig en nietig neem je alles aan, waarna je, vervuld van het meest surrealistische gevoel ooit, rondkijkt in je cel en dan, ...dan beseft je de “totaliteit van de eenzaamheid”. Op zo'n moment beseft men pas dat de mentale toestand van dat ogenblik de zenuwen in brand kan steken. En dan, als je geluk hebt bij de ploegenwisseling, krijg je een glimlach te zien die je laat voelen dat je inwendige levensvuur niet uitgegaan is maar dat de waakvlam brandt en nog controle toelaat. Bij sommigen schieten ondanks die waakvlam toch nog de woorden van -voor de één de zoon van God en de andere een profeet- door het hoofd: Mijn Heer, mijn Heer, waarom hebt gij mij verlaten.

Eénmaal je bij de directie geweest bent voor “'t onthaal” kan je bij de eerstvolgende gelegenheid of na afloop van je secreet naar de wandeling gaan!

GEBOEID 7

Maar, ... is dit wel een goed idee, als “gewone” mens lopen tussen al die moordenaars, verkrachters, dieven en junkies. Het gezonde verstand laat weten dat dit geen goed idee is en alleen maar slecht kan aflopen. Ondanks alles komt toch het moment van de eerste wandeling. Als je geluk hebt loop je wat rond met een celgenoot of zelfs een medeplichtige en als je echt geluk hebt zie je mensen die je kent van uit het dagelijkse leven maar dat zegt dan misschien ook wat over wat voor iemand je buiten wàs natuurlijk. Ik schrijf “was” want niemand is nog dezelfde als hij deze instelling verlaat!

Er zijn mensen die oprecht berouw hebben en zich ontpoppen als nieuwe mens, maar de meesten dragen het stigma van “The dark side”, de duisternis die de totale onmacht van het gevangenschap meebrengt. Dit onderscheid wordt vlug duidelijk tijdens de eerste wandeling.

Iedereen zal zich nog wel iets van die eerste wandeling herinneren want het is in feite niet veel meer dan zoals bij de “andere” wilde beesten in een dierentuin. Wat direct opvalt is de grote diversiteit van nationaliteiten: de ultieme nachtmerrie voor een extreem Vlaams nationalist; daartegenover staat dat de “linkse rakkers” dit best OK vinden. Natuurlijk lopen de Albanezen samen en doen de Litouwers samen hun optrekoefeningen; ondertussen lopen de Noord-Afrikanen te preken tegen Amerika en op hun discman kan je 50 Cent en Eminem horen. Iedere persoon heeft, raar genoeg, wel iemand waar hij goeiedag tegen zegt of iemand die iets in die persoon ziet dat hem aanspreekt. Soms volstaat een blik in elkaars ogen en soms kunnen dagen vol conversatie nog niks duidelijk maken. De enige zekerheid in de gevangenis is dat er geen zekerheden meer zijn.

P.

WACHTEN IS STILSTAAN

Ik kan voor- noch achteruit.
Ik zit vast.
Geblokkeerd.
Stokken in mijn wielen.

Ik leef in een wereld
waarin ik veel geduld moet oefenen.
En dat op de dag van vandaag
waarin een grote tijdsdruk heerst.

Alles draait rond tijd.
Opstaan, eten, werken...
Tijd is een aspect van het leven geworden.
De klant heeft geen tijd
want morgen moet één of ander werk
af zijn.

Ik, ik moet geduld hebben.
Is er dan niemand die geduld kan omzetten in tijd ?!
Opdat ik hoop, hoop, hoop zou krijgen en
een verlangen om naar uit te kijken.

Nu heb ik niks om naar te streven.
En zeg mij eens wanneer en misschien
heb ik dan even
geduld.

GEBODEID 8

Iedereen die enkele maanden en langer in de gevangenis heeft moeten verblijven zal de onderstaande tekst wel kunnen beamen.

Er zijn duizend en één manieren om van uw vrijheid beroofd te worden. Daarbij komt ook dat er nog meer mogelijke redenen zijn waarom iemand uit de actieve maatschappij wordt genomen maar dit laten we terzijde. Hierover uitweiden kan enkel maar depressie teweegbrengen en als ik eerlijk mag zijn, dat is nu niet echt de bedoeling.

Wat mij nu interesseert is onze gedwongen “tweede thuis”: de cel. De afwerking en invulling van de cellen is in elke gevangenis anders. Dit geldt voor de éénpersoonscellen, de “duo’s” en zelfs de “quatro’s”! Wat ze allemaal gemeen hebben is de afwezigheid van ook maar enige vorm van warmte en niet te vergeten: ze zijn onpersoonlijk en zielloos, misschien goed voor het mediteren van een boeddhistische monnik! Maar niet voor een lang verblijf! Wasbak en toilet zijn de laatste jaren in elke Vlaamse gevangenis aanwezig (gelukkig maar, het gedacht alleen al om zonder te zitten doet me kippenvel krijgen). Ook een vaste waarde zijn het tweetal kasten en het bed met een matras die zeker niet uit een Sleepy winkel komt. Om

“Mijn vriendin, wees de scheppende kracht in mijn leven, nu mijn leven een chaos is. Wees de bindende kracht in mijn leven, nu mijn leven uit elkaar valt. Wees de bezielende kracht in mijn leven, nu de spirit er uit is. Draag mij, nu ik in het niets dreig weg te zakken. Jij kent mijn wanhoop engelke, alleen jij...”
S.

babes op te duiken waarvan je zeker bent dat die zorgvuldig vervangen zullen worden door schaarser en schaarser geklede exemplaren. Natuurlijk zijn er ook hun tegenhangers, degenen die een huiselijke sfeer en URBAN gezelligheid kiezen boven enkele noden. Daar vinden we eerder de dertiger en ouder, de mismeesterde moderne man. Over het algemeen zijn er verschillende vormen van gezelligheid maar een bureautampje en matjes zijn toch wel een must. Zo is het ook in sommige gevangenissen, zoals Gent, mogelijk om planten te houden; dit is iets wat beter kan werken dan een antidepressivum, want er is extra leven op cel. Wat ook heel erg kan verschillen is de netheid; er zijn cellen waar zelfs een kakkerlak van zou weglopen. Alhoewel we genoeg kans krijgen om “onze stal uit te mesten” lukt het sommige mensen niet om te beseffen dat netheid en gezondheid hand in hand gaan. Gaat het echter te ver, dan grijpen de chefs wel in want niemand blijft levenslang wonen op die cel, geloof me maar, het is en blijft tijdelijk.

af te ronden hebben we nog een koelkast, al dan niet vergezeld van een doordringende muffe geur. Voila, en daar zitten we dan, te staren in ’t niks met niks anders dan onze miserie, misdaden en de geestelijke bagage. Als je wat geld op je rekening krijgt, of van uw familie, wat je nog op zak had of van enige vorm van werkzaamheid binnen deze gesloten instelling, kan je een televisie huren en hopelijk naar niet te afstompende of deprimerende (VTM) programma’s kijken. Een hele stap vooruit want zo zijn er momenten waarop we mentaal kunnen ontsnappen. Na een maand of twee zie je al verschillen die alles behalve subtiel zijn. De eerste aankledingen zijn steeds foto’s van geliefden en familie. Op vele cellen beginnen de eerste

De opkomst van de spelconsoles en de DVD’s in de gevangenis is nu ook nog moeilijk te stoppen en dit luidt een nieuw hoofdstuk in in het gevangeniswezen. De wandelingen lopen net als onze kerken leeg. Deze nieuwe verstrooiingen zijn welgekomen: ze zijn esthetisch niet alleen een verbetering maar de cellen worden beter verzorgd want niemand wil zijn materiaal stuk laten gaan door stof en andere onzuiverheden.

Zo is elke cel steeds in een evolutionaire kringloop gewikkeld van kaal naar tweede thuis en bij ons vaarwel opnieuw triestig en droevig kaal.

P.

GEBODEID 9

SPIJT

Eerst was ik kwaad. Zo kwaad dat iedereen om mij heen een stap achteruit maakt. Iedereen was wat bang, zo bang dat ze me lieten begaan. Toen ik was afgekoeld, ging ik naar de wandelkoer om er wat te toeren. Nu heb ik een gevoel van spijt, en kan het helaas aan niemand kwijt.

VERDRIET

Ik was vergeten hoe het was om te vergeven. Ik kon niet meer geven van mezelf omdat ik me anders zelf te veel kwel. Was ik maar niet ten prooi gevallen? Was het maar een droom, dan belandde ik vast nooit in de goot die leidt tot de kooi. De kooi van verdriet.

WOEDE

In het leven moet je je kunnen geven. Men moet op elkaar kunnen leunen en elkaar helpen, steunen. Met raad en daad, dat het iedereen goed vergaat. We zijn omgeven door verraad en prikkeldraad. Ik hoop dat het noodlot niet weer toeslaat. Waarom laat men mij nu niet gaan ik heb toch geen moord begaan? Dat anderen een beter lot mogen ondergaan dan ik zelf al heb doorstaan!

B.

A n o n i e m

Van gevangenisstraf word je geen beter mens, hoor je vaak zeggen. Dacht ik ook, totdat ik in de gevangenis kwam.

Ik had nooit gedacht dat dit mij zou overkomen. Maar binnen enkele maanden is het de realiteit. Maar - en ook dat had ik nooit gedacht - het is voor mij ook een leerzame ervaring.

Om te beginnen zijn er de medege-detineerden die mij hebben verbaasd. Natuurlijk, er zijn er met wie je geen woord kunt wisselen en er zijn mensen die je beter uit de weg kunt gaan. Maar er zijn er ook met wie je heel zinnige gesprekken kunt voeren. En dan zijn er de bezoekers. Vrienden en familie zie ik niet, al krijg ik wel af en toe brieven. De bezoekers zijn vrijwilligers. Ik neem mijn

petje voor ze af, want een gevangenis is nu ook eenmaal geen prettige omgeving, ook al doet het personeel hier zijn best.

Inmiddels weet ik niet meer zo zeker of je slechter wordt van een gevangenisstraf; ik denk zelfs dat ik er (volgend jaar) beter uitkom dan ik erin ben gegaan. Ik heb veel nagedacht, over mezelf en over anderen. Ik heb ook veel gelezen; De Bijbel, maar ook populaire wetenschappelijke boeken. Terwijl ik vroeger helemaal niet zo'n lezer was.

Ik ben tot de conclusie gekomen dat ik op weg ben een beter mens te worden. Het is jammer dat ik pas in de gevangenis dichter tot mezelf ben gekomen. Maar elk nadeel heeft zijn voordeel.

GEBOEID 10

“Ik heb een kalender gemaakt om de dagen te doorkruisen die moeizaam voorbij kruipen. Nog steeds geen spoor van een Pro Deo advocaat. Ik ben nerveus, radeloos, afwachtend, ik word geleefd.”

A.

GEBOEID 11

“Weten kan je niet voelen.
En wat ik voel, vernielt mij totaal.
En wat ik weet, kan mij niet troosten.”

S.

GEBOEID 12

OUDEJAARSVOND 2005

Oudejaarsavond 2005, voor het eerst in de gevangenis van Gent en alleen op een cel te vieren. Doodmoe kom ik in mijn cel. Ik heb er ongeveer twaalf uur werken opzitten in de keuken. Een goede warme douche rond half negen. Wel verdiend na deze uitputtingslag. Over de ganse namiddag moesten we ongeveer 420 menu's klaarmaken.

Net voor middernacht bevind ik mij op het stoeltje aan tafel, rechts van mij de televisie. Een overzicht van de Abba successen op VTM.

De enige versnapering van vanavond is mijn dessertje, een chocomousje.

Ik denk aan mijn familieleden en vele vrienden en vriendinnen. Zouden zij nog vrienden zijn? Zouden ze ook nog eens aan mij denken zoals ik aan hen?

Vuurwerk knalt buiten in de verte, maar het is onzichtbaar.

Enkele dagen reeds heb ik kunnen doorkomen zonder tranen, tot ik begin te schrijven. Het maakt mij emotioneel.

Rond middernacht hoor ik mensen, gedetineerden, roepen en brullen vanuit hun cellen.

Precies of sommigen worden gek. Ze slaan en bonken op hun deuren en roepen om geliefden of familieleden. Buiten nog meer vuurwerk.

Ik blijf er stil bij. Alle 'wickets' zijn dicht en door het raam is enkel een verblindende natrium dampplamp te zien.

Je moet dus enkel op het gehoor afgaan.

Een fluitconcert begint. Honderden mensen breken precies de tent af.

Het is 23u57 en het kabaal is maximaal.

Ik ween. Sommigen hoor ik zingen en drummen op alles wat lawaai maakt. De meeste echter slaan met kannen en andere voorwerpen op hun stalen deur. Ik hoor ook anderen wenen maar dan luidop. Ze schreeuwen om hun vrienden.

Ik ween nog meer van aandoening maar ook om de niet te harden eenzaamheid. Tranen vallen als regendruppels naar beneden.

Ik heb net een pilletje genomen. Het maakt mij rustiger.

Ik doe even het licht uit. Misschien zie ik dan toch iets van het vuurwerk waarvan ik de knallen hoor. De muren zijn echter te hoog en te dicht. Het tegenlicht van de zware lamp te sterk.

Normaal zou ik nu als gek staan salsadansen met een leuke danspartner of vriendin.

Ik probeer aan iedereen te denken die ik het laatste jaar en ervoor heb gekend.

Plots, rond één uur, krijgen we toch een vuurpijltje te zien aan onze kant van vleugel A. Doch door de dikke tralies en dat sterke licht nauwelijks te zien. Ik poets mijn venster, maar er komt niks meer. In de verte zijn wel veel knallen te horen. Om twee uur besluit ik maar te gaan slapen. Vaarwel 2005.

A.

GEBOEID 13

“Hou vol en blijf dromen van wat er nog kan ... komen.”

S.

D I L E M M A

van mijn dilemma de kop opsteken. Voorlopig was mijn eerste zorg “Wat zal ik deze keer op mijn boterham smeren?” Terwijl ik over zoiets banaal nadenk, dwalen mijn gedachten af naar wat ooit was. Nu is ’t donderdag en op donderdag ging ik steeds naar de Colruyt. Prijsbewust, en zeker nu de maand financieel zwaar doorwoog, deed ik een minimum aan inkopen. Alleen het hoogstnodige lag in mijn kar en het 2 euro stuk blonk om niet vergeten te worden in het vergreldelingsysteem. Het was vrij druk en dus was het aanschuiven en aanschuiven! Lastig... weerstaan aan die impuls aankopen in de nabijheid van de kassa: DVD’s, boeken, strips, videospelletjes, het eeuwig kind in me was bijna niet meer te controleren,...maar ja hoor, opluchting, ik had het gehaald. 17.63 euro zei de kassierster tegen me en terwijl ik mijn portefeuille nam vielen mijn ogen op de benen van de kassierster en de hemels gevormde achterkant. Hoe is ’t mogelijk, nu betrap ik mezelf op ordinaire macho-gedachten. Ja, ik ben ook maar menselijk, denk ik dan en zolang het maar een vluchtige gedachte is, no worries. Ik gaf een blauw briefje van 20 euro aan haar en kreeg 4 euro 37 cent terug, ik nam het aan, deed het klepje open om het op te bergen: 4 euro 37, 4 euro 37, hola, dit klopt niet. “Ik heb te veel terug gekregen” zei ik. “Oh, mijn excuses” zei ze en bij het teruggeven raken mijn vingertoppen haar handpalm en weer voel ik me schuldig om de gedachte die door mijn hoofd schiet. Dit is ten voeten uit wat me bezighoudt: het juiste doen en toch nog een schuldgevoel hebben. De schuld daarvan ligt

Dag 168 begon op de zelfde eentonige saaie manier als de 100 vorige. Om één of andere reden wil ik niet dat men op me moet wachten of me ziet terwijl mijn kleren niet goed zitten. Soms denk ik dat het ietwat ziekelijk is en anderzijds denk ik dat het een constant streven is naar perfectie, een eindeloze queeste dus maar de meest logische verklaring moet zijn dat het een onbewust opgeworpen verdediging is tegen deze hypocriete wereld waar meestal leugen met leugen beantwoord wordt! Wie kan het de mensen kwalijk nemen want door onze manier van leven liegen we tegen onszelf en we beseffen het niet meer!

Dus die morgen zoals steeds stond ik klaar om mijn afval, mooi gesorteerd af te geven en met een vriendelijke “goeiemorgen” en “bedankt”, of was het “Thank you very much” op Elvis’ wijze -ik weet het niet meer- leg ik de basis voor wat die dag een les in nederigheid voor me zal worden! Tegelijk zouden die middag de eerste duidelijke tekenen

GEBOEID 14

“Wachten op het signaal dat mijn kindjes er zijn, voor mijn eerste kinderbezoek. Wat was dat heerlijk! Geen traantjes, ook niet bij het afscheid, alleen maar plezier. Puur plezier en het geluk er te zijn voor elkaar.” A.

GEBOEID 15

“Mijn droom komt nooit uit, wat moet ik beginnen.
Het interesseert ze geen duit, ik zit toch weer binnen.
Wat ik verwacht van mijn leven, stel ik even uit.
Ik ben gekraakt, radeloos, is dit het?
Wanneer is het voor een mens teveel?”

S.

GEBODEID 16

bij mijn christelijke opvoeding bij de Broeders van Liefde! Tja, veel liefde kwam daar niet aan te pas. De eerste jaren vooral veel regels op de vingers om af te leren met de linkerhand te schrijven, 2 jaar, rode vingers, en een afkeer van regels. Ik schrijf nog steeds links en ik ben er fier op.

Maar nu, nu is 't donderdag en binnen 10 minuten mag ik gaan werken. Eerst nog tanden poetsen en nog wat naar Wim Oosterlinck op Studio Brussel luisteren tot ze me komen halen. Aan de overkant worden de eersten gelost (ja, bijna zoals bij de dieren) en ik hou me klaar. Ja hoor, de deur gaat open en Dirk, de dienstdoende chef en nen toffe gast, zegt werktuiglijk “werken”, waarna ik bijna altijd een flauwe reactie heb zoals “ja, weer geld gaan scheppen,...met een heel klein schopje natuurlijk. Hopta, ik dender de trap af, door de metaaldetector, een vlotte fouille en recht naar 't atelier. Toen werkte ik daar nog samen met Jan die net als ik gek is op rock en alternatieve muziek en zodoende staat de muziek in de ruimte op 102.1 Studio Brussel. Alhoewel Jan regelmatig “iets” nuttigt en ik 101 % tegen die middelen ben, is ons wederzijds respect heel groot. De werksfeer is echt gezellig en zelfs de chef van de werkhuizen ziet dat voor de eerste maal sinds hij er werkte iedereen iedereen hielp als 't even minder ging. Van 7u30 tot 10u30 was ik dus niet bezig met wat komen kon.

De vrijheidsberoving is volgens de Belgische wet de straf; natuurlijk is dat simplistisch voorgesteld want vanaf dag één van mijn gevangenschap straf ik mezelf er bovenop. Ik kan niet aanvaarden wat gebeurd is! Mensen die me kennen omschrijven me als een progressieve linkse rakker die actief

en passief protesteert tegen elke vorm van onrecht en overtuigd pacifist. Hoe in onze lieve Gods naam komt het dat er op het dossier MOORD staat! Een scenario van een Hollywood thriller met jaren stress, geheugenverlies, bedrog en verraad; soms leest het als een verhaal van Stephen King!

Media-advokaat J. Vermassen zegt het simpel met één zin, één simpele zin: “Het zit in ieder van ons.”

En zo zit ik morgen recht tegenover mijn schoonmoeder in het dossier “de tegenpartij”. Nu begint het toch wel zwaar te kriebelen in mijn buik. Het begon als een goed idee bij een workshop slachtofferhulp. D-Day-1, mijn mini-proces maar wat vooraf ging is niet echt een lijdensweg maar toch een route waar de duivel alle trucs bovenhaalt om

het niet te doen. Gelukkig kunnen we vrij frequent deelnemen aan workshops, info-avonden enz. over schuldverdeling, slachtoffer in beeld en de relatie vader-slachtoffer, georganiseerd door de herstelconsulente van de gevangenis. Zelf zou ik iedereen aanraden om minstens éénmaal aan iets dergelijks deel te nemen. Je hebt niks te vrezen en nog minder te verliezen. Iets wat zeker zal gebeuren is dat je op een bepaald ogenblik gedwongen wordt om naar jezelf te kijken, niet door iemand in de zaal maar door je ziel en geweten. Op dit moment kan je beseffen dat je fout was en even stil worden ofwel vlucht je in de leugens waarin je zelf begint te geloven. Wat ook mogelijk is dat je door de ongevoeligheid en corruptie van de wereld compleet gedesillusioneerd bent maar zeker in dit geval kan je er lessen uit trekken.

P.

ALS JE EENZAAM BENT

Waarom liet je me staan ?
Wat heb ik je misdaan ?
Is er een ander, die jouw leven kleurt ?
Zeg me nou, wat is er toch gebeurd ?

Jij was mijn licht en zonnestraal.
Nu zit ik zonder verhaal.
Nog steeds kan ik het niet geloven.
Heel mijn wereld ligt ondersteboven.

Wees gerust, ik zal je laten gaan.
Maar denk toch even aan
de woorden, die ik schrijf.
Het is het enige dat nog overblijft.

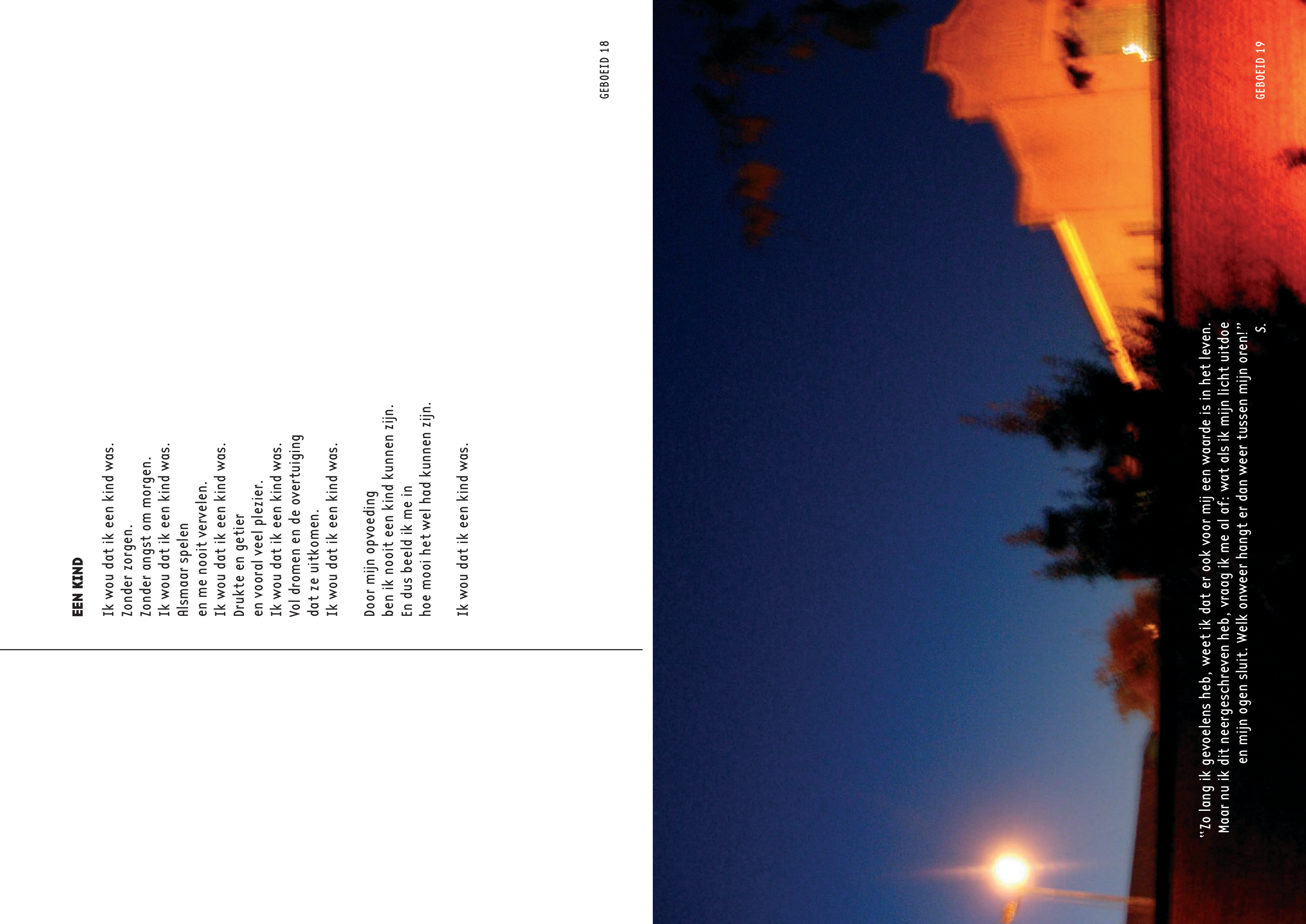
GEBODEID 17

EEN KIND

Ik wou dat ik een kind was.
Zonder zorgen.
Zonder angst om morgen.
Ik wou dat ik een kind was.
Alsmaar spelen
en me nooit vervelen.
Ik wou dat ik een kind was.
Drukke en getier
en vooral veel plezier.
Ik wou dat ik een kind was.
Vol dromen en de overtuiging
dat ze uitkomen.
Ik wou dat ik een kind was.

Door mijn opvoeding
ben ik nooit een kind kunnen zijn.
En dus beeld ik me in
hoe mooi het wel had kunnen zijn.

Ik wou dat ik een kind was.

“Zo lang ik gevoelens heb, weet ik dat er ook voor mij een waarde is in het leven.
Maar nu ik dit neergeschreven heb, vraag ik me al af: wat als ik mijn licht uitdoe
en mijn ogen sluit. Welk onweer hangt er dan weer tussen mijn oren!”
S.

“Ik heb geen behoefte aan een confrontatie of aan een lijf aan lijf gevecht.
Maar wel aan een ontmoeting van hart tot hart.”

S.

GEBODEID 20

ALS HET DUISTER VALT

Het duister heeft me overvallen.
Ik raak alles kwijt.
Al mijn dromen zijn vergaan.
Mijn illusies verdwenen.
Mijn leven voorbij.
Niks ligt nog binnen handbereik.
Geen wensen, geen geluk.
Zelfs geen idee.

Alles ligt ver
ver weg van mij.
De tol van het lot...
Mijn leven is net
een ontspoorde trein.
Door een onverwachte wegversperring.

Op welk spoor moet ik nu zijn ?
Welke weg moet ik nu inslaan ?
Zal ik ooit een gelukkig en waardig
leven vinden ?
Ik ben het bijster.

Vroeger volgde ik mijn hart.
Het is koud nu.
En geen teken te zien.
Het duister is ingetreden.
En ik zie niks meer.

GEBODEID 21

EEN EEUWIG VERLANGEN

Het is donker, grill en koud en kil in mijn hart
Ik slijt een leven in een eeuwig durende nacht
Met hevige drukkende en blijvende hangende stormen
In regenbuien die onafgebroken op me neer storten
En bliksemschichten die steeds op mij inslaan

Voorbij ging het maar allemaal eens voorgoed voorbij
Geen zorgen of pijn, gewoon gelukkig zijn in en met mezelf
Een leven leiden, net alsof er nooit iets zou gebeurd zijn
Nieuwe wensen, nieuwe dromen
Een overzicht, vooruitblikken en vooruitzichten

Net als wanneer er een nieuwe dag begint
De zon die opkomt, en zich breekt door de wolken
Die oprijst van achter haar hoge bomen
En zich reikt tot ver boven de horizon
En dan alles en iedereen belicht, met haar stralend witgeel licht

Dromen, wensen en verlangens
Heel mijn hart is er van vervuld
Maar geen enkel ervan breekt uit
Die worden zo afgeremd, zo afgeschermd
Want die muren eromheen zijn te hoog

Zeg me, bij wie moet ik zijn, waar moet ik naartoe
Om al die omringende muren te slopen
Is er iemand die mij kan helpen mij te bevrijden, te verlossen
Zodat ik vrij kan zijn, vrij kan leven
En gelukkig mag zijn in mijn dromen, wensen en verlangens

Die ik uiteindelijk kan en mag verwezenlijken.

P.

GEBODEID 22

“Geef mij dan maar een deksel tegen mijn neus, dan weet ik dat het mijn neus is die pijn doet.
Wat is een mens die om hulp roept zonder gehoord te worden, niks is erger. Wie of wat kan me
niet schelen, als het maar iemand is die meer heeft dan even.”

S.

GEBODEID 23

“Ik geloof niet in een god. Maar soms praat ik tot mijn engelke.
Ook al hoort ze me niet, ze hangt toch rond mijn hals die wel luistert.
Noemt men dit waanzin? Iedereen waant zich wel ergens in zeker?”

S.

GEBOEID 24

Donderdag 27 oktober 2005
9 U – zonnig

DE NIEUWE WANDELING-UITHALING

We reden net de gevangenispoorten uit.

Ik wist niet hoe ik mij moest voelen –schuldig- omdat ik geboeid achter in de auto zat of zelfgenoegzaam voor het inzicht in al dat moois en kleurenpracht die plots opdoken.

Ik keek uit het raam en voelde mij één met de bomen in volle herfstkleuren.

Flora en fauna bloeien, groeien en verwelken volgens de interne klok die de schepper in hen heeft gebouwd, maar mensen beminnen, krenken en haten volgens niets anders dan hun eigen grilligheid.

Dat zou dadelijk blijken...

A.

ZEG NOOIT

Zeg nooit: mij kan zo iets nooit gebeuren.

Niet dat het jezelf gaat overkomen...

maar misschien wel iemand waarvan je

het nooit zou hebben verwacht. Ergens sta je

als een normaal persoon in een maatschap-

pij, veraf van iets dat een taboe is. Een gege-

ven waar in gesprekken nooit over gesproken

wordt. Want ,die' horen er gewoon niet bij.

Vandaag hoor je meer over het lot van zovelen

die te maken krijgen met onze maatschappij

die de puntjes op de ,i' tracht te zetten.

Neen, ooit stond ik er ook niet bij stil. In een

gevangenis belanden? Ben je ziek? Een gevan-

gene bezoeken? Ben je getikt? En toch over-

kwam het mij ooit dat een lid van mijn toe-

komstige familie een tijdje de wereld mocht

gaan zien van achter de tralies van een cel.

Het vonnis van de rechter luidde: een jaartje

en vijf jaar rechten kwijt. Daar waren dan een

aantal maanden ,Nieuwe Wandeling' bij voor-

dat de man op transport werd gesteld (gezet?)

naar een andere verblijfplaats voor de rest van

die straf.

Ja, ik bezocht de man een aantal keren. Te sa-

men met de vele bezoekers was het aanschui-

ven voor de identiteitscontrole en toen kon je

met een aantal van hen naar de beschikbare bezoekershokjes. Neen, het was niet zo een ,leutig' bezoek. Wat vertel je per slot van rekening aan iemand die feiten pleegde waarover je zelf een beetje verrast maar ook beschaamd bent?

Iemand bezoeken in een gevangenis om ge-

woon een ,goede' dag toe te wensen... en

te hopen dat het een goede dag voor hem

wordt. Je zit daar wat te staren naar mekaar

doorheen het vensterglas dat alle contact

bemoeilijkt. Je vraagt jezelf af: wat kan ik

vertellen? Vertellen dat het gauw zal voor-

bij zijn, dat het leven toch nog zin heeft en

verder gaat na die éne fout? Moeilijk? Het is

aartsmoeilijk om gewoon... een bezoeker te

zijn en een gedetineerde door dit bezoek een

beetje zijn fout(en) te vergeven. Want is zo

een bezoek niet iets waar ,vergeving' ook een

beetje centraal staat? Straks kom je terug in

de maatschappij en zonder vergeving ben je

gedoemd.

Het was zeker iets waar ik even bij stilstond.

De man zelf heeft niet zo heel veel jaren

nog ,geleefd' en ik ben er zeker van dat het

schuldgevoelen tot die laatste dag bleef kna-

gen. Maar, wat mij belangrijk leek, was ,het

spijt me'. Maar verwar niet vergeven met ver-

geten. Dat wou ik even kwijt. Dat vergeten

blijft een leven lang hangen.

En toen gebeurde iets dat nog meer bleef han-

gen. Iemand die mij ooit jaren terug in , onze

buurt' tot tweemaal toe had bestolen en ooit

de tralies zag... kwam naar mij toe en vroeg

om vergeving voor wat hij mij jaren terug had

aangedaan... Of ik hem wou vergeven? Wat

antwoord vind je daarop?

E.

GEBOEID 25

BIJ DE MENSEN

Diep in mijn binnenste ben ik bang

van mensen.

Dat ze me zouden kwetsen.

Dat ik ze zou kwetsen.

Bang om verkeerde woorden.

Bang om verkeerd te doen.

Alleen als ik alleen

ben, ben ik mezelf.

Mijn eigen zelve.

En als ik dan iets krijg,

voel ik me schuldig en machteloos.

Aanvaarding ligt me zwaar.

Heel mijn leven

heb ik moeten knokken

om iets te bereiken.

En ook al heb ik nu niets,

toch zijn er een paar dingen van waarde.

De waarde op zich.

De waarde van het leven.

De kleine dingen kortom.

Eerlijkheid, rechtvaardigheid en respect

zeg ik steeds en da's ook mijn leuze.

Ja, daarvoor apprecieer ik sommige

mensen toch.

Die enkelen die eerlijk zijn.

Die enkele mensen.

Hoe hard hun eerlijkheid

ook is of klinkt.

GEBOEID 26

“Ik zou mezelf soms willen wegstoppen, voor de mensen die nog van me houden. Ik wil hen dan niet lastig vallen met mezelf. Toch snak ik naar echte nabijheid, naar tedere aanrakingen. Ik ben eenzaam.”

S.

GEBOEID 27

DANKWOORDJE

Als vormingswerker in de gevangenis was het een prettige ervaring toen De Vieze Gasten zich aanboden met een schrijfproject. De dienst sociaal-cultureel werk wil zo goed mogelijk trachten te voorzien in een kwalitatief hulp- en dienstverleningsaanbod. Cultuur is daar een essentieel onderdeel van. Zonder cultuur kunnen we geen bruggen slaan tussen intra-muros en extra-muros. Dank aan allen die een steen hebben bijgedragen aan dit schrijfproject in de Nieuwewandeling.

Stefaan Segaert

Deze brochure is een realisatie van De Schuunschreivers, schrijfclub van Bij' De Vieze Gasten, de Gevangenis van Gent en CAW Arteveelde - vzw Justitieel Welzijnswerk Gent.

foto's Hilde de Leener